

ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

C 23/96 (ex NN 181/95)

Ιταλία

(96/C 368/02)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

*(Άρθρα 92 έως 94 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας)***Ανακοίνωση της Επιτροπής δυνάμει του άρθρου 93 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, απευθυνόμενη στα άλλα κράτη μέλη και τους λοιπούς ενδιαφερόμενους, σχετικά με τις ενισχύσεις που οι αρχές της Σαρδηνίας χορήγησαν στους σαρδήνιους εφοπλιστές**

Με την παρακάτω επιστολή, η Επιτροπή πληροφόρησε την ιταλική κυβέρνηση για την πρόθεσή της να κινήσει τη διαδικασία.

«Με βάση τα στοιχεία που περιλαμβάνονται σε μια καταγγελία, ζητήθηκε από την Επιτροπή να εξετάσει με προσοχή το περιφερειακό καθεστώς ενισχύσεων προς τον εφοπλιστικό κλάδο που καθιερώθηκε από τον περιφερειακό νόμο υπ' αριθ. 20, της 15ης Μαΐου 1951, όπως αυτός τροποποιήθηκε από τους περιφερειακούς νόμους υπ' αριθ. 15, της 19ης Ιουλίου 1954, και υπ' αριθ. 11, της 4ης Ιουνίου 1988. Παρά το γεγονός ότι θεσπίστηκε πριν από την έναρξη ισχύος της συνθήκης ΕΚ, το καθεστώς αυτό τροποποιήθηκε σε ουσιαστικό βαθμό από διατάξεις που εκδόθηκαν έπειτα από την έναρξη ισχύος της συνθήκης. Εφόσον οι ιταλικές αρχές παρέλειψαν να κοινοποιήσουν τις τροποποιήσεις αυτές, η Επιτροπή θεωρεί ότι το καθεστώς αυτό αποτελεί μη κοινοποιηθείσα ενίσχυση.

Βάσει της διαδικασίας του άρθρου 93 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ, ζητήθηκε από τις ιταλικές αρχές, με επιστολές της 10ης Σεπτεμβρίου και της 23ης Νοεμβρίου 1993, να χορηγήσουν πληροφορίες σχετικά με το προαναφερμένο καθεστώς ενισχύσεων. Ορισμένες πληροφορίες διαβίβαστηκαν με την επιστολή της 20ής Δεκεμβρίου 1993. Κατά τη διμερή συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στη Ρώμη στις 18 Ιανουαρίου 1994, οι υπηρεσίες της Επιτροπής ενημερώθηκαν ότι η περίπτωση αυτή δεν υπαγόταν στις αρμοδιότητες του υπουργείου μεταφορών και ναυτιλίας αλλά στις αντίστοιχες αρμοδιότητες του υπουργείου βιομηχανίας, στο οποίο είχε διαβιβάσει η υπόθεση. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής υπενθύμισαν στις ιταλικές αρχές, με την επιστολή τους της 7ης Μαρτίου 1995, τη δέσμευσή τους να διαβιβάσει ο φάκελλος στις αρμόδιες εθνικές αρχές και αξίωσαν να δοθεί απάντηση στα ερωτήματά τους. Παρά τις δύο επιστολές υπενθύμισης της 2ας Αυγούστου 1994 και της 31ης Ιουλίου 1995, η Επιτροπή δεν έλαβε καμία απόκριση.

Όπως προκύπτει από την εξεταζόμενη περιφερειακή νομοθεσία, οι ανάλογες χρηματοδοτήσεις μπορεί να χορηγηθούν αποκλειστικά και μόνο σε ναυτιλιακές επιχειρήσεις και άλλες βοηθητικές επιχειρήσεις, με έδρα της εταιρείας τους, φορολογική έδρα αλλά και λιμένα εφοπλιστικών εργασιών των σκαφών, τη Σαρδηνία. Εξάλλου, η χορήγηση των χρηματοδοτήσεων εξαρτάται από την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που επιβάλλονται στους εφοπλιστές να επανδρώνουν τα σκάφη τους με πληρώματα από τη Σαρδηνία.

Στο περιφερειακό καθεστώς επενδυτικών ενισχύσεων προβλέπεται η χορήγηση χρηματοδοτήσεων υπό τη μορφή της παραχώρησης δανείων μειωμένου επιτοκίου 4,50 % για την

κατασκευή, τη μετατροπή και την επισκευή πλοίων και ύψους 3,50 % για την αγορά πλοίων. Οι προχρηματοδοτήσεις δεν είναι δυνατόν να υπερβούν ποσοστό 20 % στις περιπτώσεις της κατασκευής, της μετατροπής, της τροποποίησης και της επισκευής και 60 % σε όλες τις άλλες περιπτώσεις (στην περίπτωση της αγοράς πλοίων δηλαδή). Η διαφορά μεταξύ του επιτοκίου που χρεώνεται για το δάνειο αυτό και των αντίστοιχων επιτοκίων που θα εφαρμόζονταν για κάποιο ανταγωνιστικό εφοπλιστή υπό τους αυτούς όρους (17-22 %) ισοδυναμεί με επιδότηση που καταβάλλεται στην ναυτιλιακή εταιρεία.

Η επιστροφή του ποσού των δανείων γίνεται σε δώδεκα ετήσιες δόσεις που αρχίζουν να καταβάλλονται μόνο από το τρίτο διαδοχικό έτος έπειτα από την έναρξη εκμετάλλευσης του πλοίου. Όπως προκύπτει από τα σχετικά στοιχεία που διαβιβάστηκαν από τις ιταλικές αρχές, το Credit Industriel Sarde (Βιομηχανική Πίστη της Σαρδηνίας) εξέτασε και ενέκρινε, κατά το χρονικό διάστημα από το 1951 και μετά, 54 αιτήσεις χρηματοδότησης συνολικού ύψους 17,3 δισεκατομμυρίων ιταλικών λιρών περίπου (8,6 εκατομμύρια Ecu) ενώ εκκρεμούσε η εξέταση 12 περίπου αιτήσεων συνολικού ύψους περίπου 134 δισεκατομμυρίων ιταλικών λιρών (66,5 εκατομμύρια Ecu), ποσού οκταπλάσιου από τις πιστώσεις που χορηγήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα από το 1951 έως και το 1993.

Στον περιφερειακό νόμο προβλέπεται η εναλλακτική δυνατότητα να χορηγηθεί στις ναυτιλιακές επιχειρήσεις που δικαιούνται να λάβουν τα δάνεια, μόνο στην περίπτωση της αγοράς ενός πλοίου υπό τη μορφή της χρηματοδοτικής μίσθωσης, συνεισφορά υπό τη μορφή "μισθώματος" ίσου με τη διαφορά μεταξύ των ετήσιων δόσεων απόσβεσης του δανείου, που υπολογίζονται με το εφαρμοστέο επιτόκιο και των αντίστοιχων δόσεων που υπολογίζονται με επιτόκιο 5 %. Το εφαρμοζόμενο επιτόκιο υπολογισμού είναι το επιτόκιο που ισχύει για τις πιστώσεις προς τη ναυτιλία κατά τη χρονική στιγμή χορήγησης της συνεισφοράς. Οι ιταλικές αρχές δεν έδωσαν επακριβείς εξηγήσεις αναφορικά με την προβλεπόμενη συνεισφορά και η Επιτροπή δεν είναι κατά συνέπεια σε θέση να λάβει τη σχετική απόφαση κατά πόσο τα μέτρα αυτά συμβιβάζονται με τις διατάξεις της συνθήκης.

Όπως προβλέπεται στο άρθρο 92 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, οι ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιανδήποτε μορφή από τα κράτη μέλη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό με την ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που χορηγή-

θηκαν στην Επιτροπή, ποσοστό περίπου 96 % των εμπορευμάτων κοινοτικής καταγωγής διοχετεύονται προς τη Σαρδηνία μέσω θαλάσσης, ενώ ποσοστό περίπου 94 % των εμπορευμάτων από τη Σαρδηνία διοχετεύονται στην Ευρώπη μέσω της ίδιας οδού. Ποσοστό, εξάλλου, 65 % του συνόλου της τουριστικής κίνησης μεταξύ της Κοινότητας (επιβάτες με Ι.Χ.) ελέγχεται από τις ναυτιλιακές εταιρείες που ασκούν δραστηριότητες στην αγορά.

Οι υπηρεσίες της Επιτροπής είναι της άποψης ότι η ιταλική κυβέρνηση δεν διαδίδει τα στοιχεία που χρειάστηκαν επανειλημμένα για να καταστεί δυνατή η αξιολόγηση αυτού του περιφερειακού καθεστώτος με τους κανόνες της συνθήκης ΕΚ. Το εν λόγω καθεστώς επενδυτικών ενισχύσεων δεν συμμορφώνεται εξάλλου με τους απαιτούμενους όρους για να μπορεί να υπαχθεί στις ευεργετικές παρεκκλίσεις του άρθρου 92 παράγραφος 2 της ΕΚ: δεν πρόκειται στην προκειμένη περίπτωση για ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα που χορηγούνται σε μεμονωμένους καταναλωτές, ούτε για ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που έχουν προκληθεί από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα. Ταυτόχρονα, σύμφωνα με τα στοιχεία που διαβιβάστηκαν, οι ενισχύσεις αυτές δεν φαίνεται να πληρούν τους όρους του άρθρου 92 παράγραφος 3 της συνθήκης, στο βαθμό που προορισμός τους δεν είναι η προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης περιοχών, στις οποίες το θιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση, χωρίς εξίσου να είναι προορισμός τους η προώθηση σημαντικών σχεδίων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος. Σε ό,τι αφορά τις διατάξεις του άρθρου 93 παράγραφος 3 της συνθήκης, που ασχολείται με τις ενισχύσεις προορισμού των οποίων είναι η προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή ορισμένων οικονομικών περιοχών, απαιτείται ρητά οι ενισχύσεις αυτές να μην αλλοιώνουν με οποιονδήποτε τρόπο τους όρους των συναλλαγών, σε μέτρο αντίθετο προς το κοινό συμφέρον. Καθώς στην προκειμένη περίπτωση οι συναλλαγές μεταξύ της ιταλικής ηπειρωτικής χώρας, της Σαρδηνίας και της Κορσικής προσλαμβάνουν κοινοτικό χαρακτήρα, η Επιτροπή μπορεί να θεωρήσει ότι κάθε ενίσχυση που χορηγείται σε εταιρείες που ασκούν δραστηριότητες στην εν λόγω αγορά μπορεί να νοθεύσει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό.

Όπως επιπλέον διαπιστώνει η Επιτροπή, με τη νομοθεσία αυτή παραμένουν σε ισχύ διατάξεις που θεσπίζουν διακρίσεις με βάση την ιθαγένεια, που είναι αντίθετες προς τις διατάξεις των άρθρων 6, 48 παράγραφος 2 και 52 στις οποίες καθιερώνεται η ελευθερία εγκατάστασης στη συνθήκη ΕΚ, εφόσον για την εξεταζόμενη ενίσχυση ισχύει ο υποχρεωτικός όρος που επιβάλλεται στις ναυτιλιακές επιχειρήσεις να έχουν την έδρα και τη φορολογική έδρα της εταιρείας τους στη Σαρδηνία, να εγγράφουν τα πλοία τους στο

νηολόγιο της Σαρδηνίας και να επανδρώνουν τα πλοία τους με πληρώματα από τη Σαρδηνία.

Λαμβάνοντας υπόψη της όσα αναπτύχθηκαν προηγουμένως, η Επιτροπή αποφάσισε να κινηθεί τη διαδικασία του άρθρου 3 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, για να της χορηγηθούν εκτενέστερες πληροφορίες από τις αρμόδιες ιταλικές αρχές, αλλά και για να της διαβιβάστούν οι παρατηρήσεις των άλλων κρατών μελών και των υπόλοιπων ενδιαφερομένων.

Η Επιτροπή επιστά την προσοχή σας στην ανακοίνωση που δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* υπ' αριθ. C 156 σελίδα 5, της 22ας Ιουνίου 1995, αναφορικά με τις υποχρεώσεις που υπέχουν τα κράτη μέλη βάσει του άρθρου 93 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ, στην οποία διευκρινίζεται ότι κάθε ενίσχυση που χορηγήθηκε παράνομα, δηλαδή χωρίς να έχει εκδοθεί η τελική απόφαση της Επιτροπής, σύμφωνα με όσα ορίζονται στη διαδικασία του άρθρου 93 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αίτησης επιστροφής των χορηγηθέντων ποσών από τους δικαιούχους.

Σύμφωνα με την ισχύουσα διαδικασία και τις διατάξεις της ιταλικής νομοθεσίας και ιδίως σύμφωνα με τις διατάξεις που αφορούν τους τόκους υπερημερίας για τις οφειλές προς το Δημόσιο, στο ποσό της επιστρεπτέας ενίσχυσης συμπεριλαμβάνεται και ο τόκος που αρχίζει να τρέχει από την ημερομηνία κατά την οποία χορηγήθηκε η παράνομη ενίσχυση. Το μέτρο αυτό είναι αναγκαίο για να αποκατασταθούν τα πράγματα όπως είχαν προηγουμένως, με αφαίρεση όλων των χρηματοοικονομικών ευεργετημάτων που χορηγήθηκαν παράνομα από τη χρονική στιγμή της καταβολής της ενίσχυσης.

Η Επιτροπή ενημερώνει επίσης την κυβέρνησή σας ότι το κείμενο της απόφασης να κινηθεί η σχετική διαδικασία, βάσει του άρθρου 93 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, θα δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* για να ζητηθεί από τα υπόλοιπα κράτη μέλη και τους λοιπούς ενδιαφερόμενους να υποβάλλουν τις αντίστοιχες παρατηρήσεις τους.»

Η Επιτροπή θέτει στα άλλα κράτη μέλη και στους λοιπούς ενδιαφερομένους προθεσμία ενός μηνός από την ημερομηνία της παρούσας δημοσίευσης για να της υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τα εξεταζόμενα μέτρα, στην ακόλουθη διεύθυνση:

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Rue de la Loi/Wetstraat 200,
B-1049 Βρυξέλλες.

Οι εν λόγω παρατηρήσεις θα κοινοποιηθούν στην ιταλική κυβέρνηση.